

Warszawa, 7.01. 2026 r.

Prof. dr hab. Anna Wiłkomirska
Uniwersytet Warszawski
Wydział Pedagogiczny
awilkomirska@uw.edu.pl

Recenzja osiągnięć naukowych Pani dr Izabelli Kust ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika

Wykształcenie

2005 dr nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie,

1985 mgr pedagogiki Uniwersytet Łódzki na Wydziale Filozoficzno – Historycznym.

studia podyplomowe:

2005 Studia Podyplomowe w zakresie organizacji i zarządzania oświatą – Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa,

1997 Studia Podyplomowe w zakresie integracji europejskiej - Uniwersytet Warszawski, Centrum Europejskie,

1986 Studium Podyplomowe Historii - Uniwersytet Łódzki, Wydział Filozoficzno – Historyczny Instytut Historii.

Zatrudnienie

1.10.2009 r. do chwili obecnej Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie (adiunkt), obecnie Menedżerska Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie,

11.02.2003 – 31. 10.2011 r. - Kuratorium Oświaty w Warszawie (starszy wizytator),

1.09.1996 - 10.02.2003 Zespół Szkół Nr 32 im. K.K. Baczyńskiego w Warszawie (wicedyrektor, nauczyciel historii, doradca metodyczny w zakresie historii i edukacji europejskiej),

1.09.1987 – 31.08.1996 Zespół Szkół Mechaniczno – Samochodowych w Grodzisku Mazowieckim, (nauczyciel historii, WoS).

Pani dr Izabella Kust doktorat zrobiła w 2005 roku, ale pracę na uczelni podjęła w roku 2009, co oznacza, że ocenie poddam, przede wszystkim, ok. piętnastoletni okres pracy naukowej. Mam przeświadczenie, że uczelnia, w której pracuje Pani Doktor nie jest szczególnie wspierającym i stymulującym środowiskiem naukowym.

Przed podjęciem pracy akademickiej Pani I. Kust uczestniczyła w wielu szkoleniach związanych z jej zatrudnieniem w systemie oświaty, zarówno na stanowiskach nauczycielskich jak i administracyjnych. Doświadczenia te na pewno budowały szeroką wiedzę na temat funkcjonowania polskiej oświaty, w różnych jej zakresach i aspektach, w szczególności kształcenia zawodowego.

Ocena osiągnięcia głównego

Jako osiągnięcie główne Pani Doktor wskazała monografię: *Nauczyciel przedmiotów zawodowych w Polsce i w Portugalii. Studium opinii polskich i portugalskich studentów pedagogiki. Analiza porównawcza*, wydaną przez Oficynę Wydawniczą „Impuls”, Kraków 2024, (ss. 687). Napisanie tej książki musiało wiązać się z ogromnym wysiłkiem poznawczym i analitycznym. Wysiłkiem, który dla naukowca jest źródłem satysfakcji, bo stanowi esencję naszej pracy. Sama obszerność pracy nie jest oczywiście istotnym kryterium oceny. Doceniam natomiast szerokie ujęcie teoretyczne podjętej problematyki, przemyślaną konstrukcję oraz podjęcie trudu przeprowadzenia międzynarodowych badań.

Autorka jak napisała w Autoreferacie traktuje ją jako głos „w dyskusji na temat nauczycieli przedmiotów zawodowych i problematyki kształcenia zawodowego” (s.4). Samo podjęcie tej problematyki uważam za istotne, nie ma bowiem wątpliwości, że to ta część polskiej edukacji, która mimo prób reformowania funkcjonuje raczej niesatysfakcjonująco, zwłaszcza na tle wielu krajów europejskich. Nie jest to również obszar edukacji poddawany częstym i regularnym badaniom. Po krótkim okresie zainteresowania naukowców szkolnictwem zawodowym w latach 90. związanym z próbami reformowania polskiej edukacji zawodowej, nieczęsto podejmowane były próby rzetelnych badań, których przedmiotem byłoby szkolnictwo zawodowe. Każdą, rzetelną weryfikację empiryczną należy więc docenić jako wzbogacającą wiedzę pedagogiczną, na temat tego istotnego społecznie segmentu edukacji.

Jak pisze Autorka, „monografia jest wynikiem dotychczasowych badań i doświadczeń naukowych, publikacji, zgromadzonego materiału badawczego, odbytych staży naukowych w Polsce i w Portugalii oraz doświadczeń zawodowych”. (Autoreferat s. 5) Osobiście wysoko

oceniam wykorzystanie stażu naukowego do przeprowadzenia badań, które stają się przedmiotem rozprawy habilitacyjnej, a nie, jak to często w ostatnich latach bywa „zaliczanie” kilkudniowego stażu, by spełnić wymagania ustawowe.

Autorka, cel publikacji określiła szeroko jako: „interdyscyplinarne ujęcie aktywności nauczyciela przedmiotów zawodowych z perspektywy egzystencjalno-aksjologicznej i społeczno-kulturowej” (Autoreferat s. 4). W wieloletniej, międzynarodowej dyskusji o kształceniu zawodowym wyodrębnia dwa nurty dyskursu: ekonomiczno-menedżerski i humanistyczno-społeczny. Bogate wprowadzenie teoretyczne pokazuje napięcie oraz problematyczność i możliwe następstwa omawianych podejść w wymiarze ideowym i organizacyjnym do kształcenia zawodowego.

Badania własne prowadzone były wśród studentów, których opinie mają raczej charakter wyobraźniowy, nie wynikający z większych doświadczeń zawodowych. Dlatego przekonujące wydaje się sformułowanie głównego celu badań podkreślające ich empiryczny charakter w paradygmacie porównawczym „porównanie opinii polskich i portugalskich studentów na temat wybranych zagadnień dotyczących nauczycieli przedmiotów zawodowych i ich pracy” (Autoreferat s. 6). Cel obejmował również poznanie opinii na temat kształcenia zawodowego w Polsce i w Portugalii. Decyzja o sformułowaniu założeń badawczych poprzedzona była dokładną analizą polskiej i zagranicznej literatury. Staż naukowy na Uniwersytecie Minho w Bradze w Portugalii pozwolił na wyciągnięcie wniosku o porównywalność ważnych cech uczestników badania, takich jak: „postrzeganie zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych, konieczność całościowego rozwoju, duża dynamika zmian prawa oświatowego oraz niski prestiż zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego” (Autoreferat, s. 5). Oceniam ten wniosek jako prawidłowy (także na podstawie własnych kontaktów akademickich z pedagogami z Portugalii).

Badani byli studenci kierunku Pedagogika – studiów nauczycielskich i nienauczycielskich, stacjonarnych i niestacjonarnych (172 studentów z Polski i 164 studentów z Portugalii). Grupy raczej niewielkie, to zdecydowana wada, ale rozumiem, że warunkowane to było zrównoważeniem ilościowym badanych grup w warunkach określonej dostępności, na pewno pozyskanie respondentów z Portugalii nie było prostym zadaniem.

Generalnie przedmiotem rozważań, zarówno teoretycznych, jak i badanych zagadnień, były ogólne pytania: Czym jest zawód? Czym jest biografia zawodowa? Czym jest kształcenie zawodowe? Jak postrzegają kształcenie zawodowe uczestnicy badania? Pierwszy ponad 80 stronicowy rozdział w ocenianej monografii Autorka poświęciła ukazaniu, zgodnie z tytułem, wielowymiarowości zawodu nauczyciela, ze szczególnym uwzględnieniem zawodu

nauczyciela przedmiotów zawodowych. Po analizie podstawowych koncepcji zawodu, wskazaniu dynamiki uwarunkowań rynkowych, społecznych i prawnych, omówieniu złożoności i specyfiki profesji nauczycielskiej, uwzględniając przygotowanie do niej, Autorka stawia dość kluczowe pytanie - dlaczego absolwenci szkół wyższych, zwłaszcza technicznych, nie są zainteresowani pracą nauczycielską, kształceniem przyszłych kadr zawodowych? Warto podkreślić, że swoje rozważania Habilitantka prowadzi w szerokiej europejskiej perspektywie (choć dominuje przywoływanie głównie polskiej literatury). Sądzę, że ten pierwszy rozdział stanowi pełne i dobrze napisane wprowadzenie w podstawową problematykę szkolnictwa zawodowego, a więc przedmiotu badań własnych.

Rozdział drugi, zatytułowany *Zawód nauczyciela – analiza ważniejszych badań empirycznych*, wprowadzać może w lekką konfuzję. Autorka przyjęła prawidłowy i ciekawy schemat analizy ukazujący zawód nauczyciela w czterech istotnych jego wymiarach – profesjonalizm, pozycja społeczna, prestiż oraz autorytet. Służy on jednak głównie prezentacji i dyskusji (co ważne) ujęć teoretycznych, a w mniejszym stopniu porządkuje interpretację przedstawianych wyników badania. Niemniej, jest to niewątpliwie interesująca kontynuacja rozważań z pierwszego rozdziału. Jako badaczce o orientacji empirycznej, brakuje mi szerszej prezentacji i interpretacji badań, także trochę nowszych dotyczących, m.in. spadku prestiżu nauczyciela. Osobiście też umieściłabym ten rozdział po rozdziale trzecim o rozwoju zawodowym nauczycieli, ale daję Autorce pełne prawo do określenia struktury swojej monografii, o ile nie jest ona chaotyczna, czy wręcz sprzeczna z przyjętymi zasadami pracy naukowej, co oczywiście nie ma tu miejsca.

Bardzo dobrze oceniam rozdział 3 poświęcony rozwojowi zawodowemu nauczycieli. Habilitantka określa istotę i modele rozwoju zawodowego, analizy prowadzone są w perspektywie europejskiej. Obok rozwiniętych analiz teoretycznych, uwzględnione zostały badania tego zagadnienia. W przekonujący sposób dr I. Kust kładzie nacisk na rozumienie rozwoju zawodowego jako aktu dynamicznego, autokreacyjnego oraz długotrwałego. Szkoda tylko, że badania, np. TALIS pokazują bardzo pragmatyczne podejście, zwłaszcza polskich nauczycieli do rozwoju zawodowego (co może mogłoby być jakoś podkreślone).

W kolejnym rozdziale Autorka przechodzi do analizy uwarunkowań systemu edukacji. Nie podoba mi się tytuł rozdziału – *System edukacji w pryzmacie uwarunkowań zewnętrznych*, po co taka karkołomna stylistyka. Jego treść też nie do końca odpowiada tytułowi. Habilitantka skupia się głównie na polityce oświatowej, na reformowaniu oświaty. Doceniam wskazanie złożonego uwikłania nauczyciela w często niezależne od niego

konteksty, ale wydaje mi się, że w stosunku do pierwszych trzech rozdziałów analizy są tu bardziej powierzchowne i nie oddają napięcia, a czasem nawet sprzeczności między społecznymi funkcjami szkoły i pracy nauczyciela a polityzacją oświaty.

Te rozważania o uwarunkowaniach systemu oświaty stanowią pewne wprowadzenie do przedstawienia i porównania systemów oświaty, w szczególności kształcenia zawodowego w Polsce i Portugalii. Rozdział napisany jest poprawnie, uwzględnia wszystkie najważniejsze dane, które pozwalają porównać oba systemy. Jest to potrzebny i szeroko opisany kontekst obu „terenów”, w których prowadzone były badania.

Podsumowując obszerne wprowadzenie teoretyczne, chciałabym podkreślić jego wielowątkowość i humanistyczne nastawienie Autorki do kształcenia i zawodu nauczyciela. Widoczna jest również eksperckość Habilitantki, dbałość o holistyczny charakter analiz oraz liczne odniesienia do literatury przedmiotu, pokazujące interdyscyplinarny charakter omawianej problematyki. Nieliczne sformułowane wyżej zastrzeżenia oraz pewne powtórzenia, a także moim zdaniem pewna rozwlekłość wywodów (głównie rozdział 1 i 3) nie umniejszają mojej pozytywnej oceny.

Rozdziały 6 i 7 poświęcone są badaniom. W pierwszym z nich przedstawione są założenia metodologiczne własnego projektu badawczego. W kolejnym analiza wyników badania. Rozdział metodologiczny ma ponad 80 stron. Jako badaczka i uważna czytelniczka tysięcy monografii opartych na tego rodzaju badaniach nie spotkałam się z tak obszernym opisem założeń metodologicznych. Choć uznaję, że lepszy jest opis „przegadany” niż niedokładny (poważna wada wielu opracowań polskich pedagogów) to dokonałabym w tym rozdziale istotnych skrótów. Pierwszy podrozdział skróciłabym do jednego akapitu, stanowiącego zdanie wstępne, a drugi – *Uzasadnienie badań* ograniczyłabym do uzasadnienia badania własnego. Nie ma też większego sensu dyskusja nad tym, co to jest przedmiot badań, zwłaszcza w kontekście cytatu z pracy E. Babbiego, że przedmiotem badania można uczynić wszystko, podobna uwaga dotyczy definiowania celu badania. W tym samym podrozdziale, zatytułowanym *Przedmiot i cel badania* pojawia się problem badawczy, choć problematyce badania poświęcony jest następny podrozdział. Same problemy badawcze sformułowane są prawidłowo. Podrozdział *Metody i techniki badawcze*, podobnie jak poprzednie, niepotrzebnie zawiera rozważania czym jest metoda i technika, przy czym wybrane ujęcia, są już trochę przestarzałe. Nie wiem, czemu służą treści podrozdziału *Zmienne wskaźniki*. Zamiast mętnych wywodów, należało zrobić zestawienie podstawowych zmiennych (ew. dokładniej z wyodrębnieniem ich wymiarów) i do każdej zmiennej (wymiaru) opisać wskaźniki. Taki

wykaz znajduje się w załączniku 2. Staram się dawać autorom dużo swobody w konstrukcji monografii, ale ten pomysł mnie nie przekonuje. Teren, miejsce badań opisane jest poprawnie. Opisy programów kształcenia pewnie mogłyby się znaleźć w rozdziale 5, ale dobrze, że Autorka je przedstawiła. Nie do końca przekonujące jest uzasadnienie doboru próby (co należało zrobić, zamiast m.in. definicji doboru próby), chociaż doceniam wysiłek Autorki towarzyszący zdobyciu wielu danych porównawczych. Rozumiem, że trudno napisać, że jednym z ważniejszych czynników była dostępność. Trudno też nie docenić wysiłku Autorki, która zamieściła nawet podrozdział *Statystyczne uzasadnienie liczebności próby badanych*. Jest oczywiste, że słabością badania jest niska liczebność badanych grup, Autorka zdaje sobie z tego sprawę, dlatego poświęca wiele stron, by przekonać o wartości badań. Dla mnie ich podstawowe znaczenie wyraża się w wybranym paradygmacie pedagogiki porównawczej.

Wyniki badania zostały poprawnie opracowane, z wykorzystaniem technik statystycznych, co nie jest częste w publikacjach polskich pedagogów oraz szeroko omówione. Habilitantka ujawniła trochę ciekawych różnic. Między innymi, znana także z innych publikacji portugalskich, m. in. napisanych przez Marię Flores, świadomość braku nauczycieli specjalistów ma blisko 80% polskich studentów i tylko 30% portugalskich studentów. Różnica wynika także z lepszego stanu szkolnictwa zawodowego w Portugalii i większej motywacji portugalskich studentów do podejmowania pracy w zawodzie nauczyciela. Podobnie zdecydowanie więcej Polaków wskazuje niskie zarobki, jako jedną z przyczyn niechęci do pracy nauczycielskiej. Jednocześnie wyraźna większość, blisko 80% studentów portugalskich i tylko niespełna połowa polskich planuje zatrudnienie w edukacji. Podobna dysproporcja dotyczy oceny kontaktów z pracodawcami jako szanse rozwoju zawodowego, polscy studenci są o wiele bardziej sceptyczni w tym zakresie. Nasi studenci są też o wiele bardziej krytyczni wobec reform oświatowych niż portugalscy. Kandydatka podejmuje próby interpretacji wyników badania, z większością z nich jestem skłonna się zgodzić. Sadzę też, że kwestionariusz był dość trudny dla studentów i mam wątpliwości, czy mieli dostateczną wiedzę, by na wszystkie pytania odpowiedzieć, np. o warunki porównywalnego zatrudnienia w sektorze edukacji i gospodarki. Niektóre pytania są też błędnie sformułowane, np. pytania w części o korzyściach są tzw. pytaniami z założeniem. Generalnie jednak kwestionariusz oceniam jako ciekawy, choć konsultacje z dobrymi empirykami pozwoliłyby uniknąć różnych błędów.

Dobrze też oceniam kilka stron *Krytyki metodologicznej*. Jest oczywiste, że opinie studentów – przyszłych nauczycieli zawodu wzbogaciłyby badania. Jednak dotarcie do takiej grupy nawet w sytuacji „necovidowej”, zwłaszcza w Polsce jest bardzo trudne, procedura doboru próby musiałaby być bardzo złożona.

Po analizie badań Habilitantka formułuje szereg rekomendacji, z większością zdecydowanie się zgadzam. Obejmują cztery badane zagadnienia: *Czym jest kształcenie zawodowe? Jak kształcić zawodowo? Jak organizować system kształcenia zawodowego? Czym jest ekonomizacja kształcenia zawodowego?* Autorka postuluje przede wszystkim prowadzenie systematycznych badań nad działaniem instytucji współpracujących ze szkołami zawodowymi oraz funkcjonalności zapisów prawnych. Niezbędne wydają się też zmiany w organizacji kształcenia zawodowego. Za równie ważny postulat uważam doskonalenie systemu doksztalania nauczycieli przedmiotów zawodowych przez powołanie specjalistycznych ośrodków metodycznych (niekoniecznie instytutów badawczych, tę rolę mogą spełniać jednostki istniejące).

Generalnie, monografię wskazaną jako osiągnięcie główne oceniam wysoko. Doceniam duży wkład pracy towarzyszący pisaniu obszernego, analitycznego wprowadzenia teoretycznego, wskazującego na rozwiniętą zdolność myślenia krytycznego, międzynarodowe badania, które stanowiły kanwę do pogłębionej refleksji nad pracą i zawodem, profesją nauczyciela, karierą zawodową w edukacji i szkolnictwem zawodowym. Ten segment oświaty jako zdecydowanie niewydolny potrzebuje systematycznego i dogłębnego monitorowania, zwłaszcza empirycznego.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Oprócz monografii wskazanej jako główne osiągnięciem dr I. Kust opublikowała 3 monografie pod redakcją naukową (wspólnie z J. Michalak-Dawidziuk), ponad 20 rozdziałów w książkach i 13 artykułów. Nie podoba mi się proporcja między liczbą rozdziałów i liczbą artykułów (niestety dość powszechna, zwłaszcza u pracowników mniejszych uczelni).

W tej grupie publikacji ważna wydaje mi się problematyka, którą Habilitantka określiła jako przygotowanie do rynku pracy versus kształcenie zawodowe. Temu zagadnieniu poświęconych zostało kilka tekstów. Wyróżniłabym ze względu na uzasadnioną krytyczną refleksję dotyczącą reformowania oświaty tekst *Doradca zawodowy w kontekście*

wdrażania podstawy programowej kształcenia ogólnego i zawodowego, [w:] I. Kust, J. Michalak-Dawidziuk (red.) *Kształcenie i wychowanie dla pracy i rozwoju*, Warszawa 2013, (s. 147–171).

Z tego samego powodu na dostrzeżenie zasługuje również artykuł *Vocational Education and Training in the Light of the Reforms of Polish Education System in the Years 1999–2017*, "Educational Studies Review", 2020, vol. 1, no 30, 211–230. W tekście analizowane są konsekwencje reform w szkolnictwie zawodowym wprowadzanych w latach 1999–2017. Mam jednak pewną uwagę krytyczną. O ile negatywne rezultaty są wyeksponowane, to jednak brakuje bardziej rozwiniętej refleksji nad pewnymi społecznymi celami zmian, np. pozytywnymi konsekwencjami wydłużenia kształcenia ogólnokształcącego.

Rozumiejąc przygotowanie zawodowe jako oczekiwania pracodawców w stosunku do pracownika, Pani doktor w rozdziale *Przygotowanie przyszłego pracownika do rynku pracy w kontekście współpracy pracodawców ze szkołami zawodowymi*, (w: *Nauka. Edukacja. Praca. Profesorowi Stefanowi Michałowi Kwiatkowskiemu w 70-lecie urodzin*, (red.) U. Jeruszka, J. Łaszczyk, B. Marcinkowska, F. Szlosek, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2018, s. 486–508) analizuje rozbieżności między kształceniem a potrzebami rynku i pracodawców oraz wyzwania wobec nowych zawodów uwzględniając także kwestię różnic w zatrudnianiu kobiet i mężczyzn.

Dobrze oceniam również dwa inne teksty stanowiące całość: *Effectiveness of vocational education and training from the perspective of formal and legal changes-analysis of external factors (part 1)*, [w:] „Szkoła – Zawód – Praca” 2021, nr 1, s. 102–122 oraz *Effectiveness of vocational education and training from the perspective of formal and legal changes-analysis of internal factors (part 2)*, [w:] „Szkoła – Zawód – Praca” 2021, nr 22, s. 91–117, W artykułach tych starannie analizowane są czynniki wewnętrzne, zwiększające efektywność kształcenia w zawodach oraz przygotowanie absolwentów szkół zawodowych do rynku pracy. Artykuły oparte są na badaniach empirycznych wśród dyrektorów szkół. Autorka na podstawie wyników wnioskuje zasadnie, że system kształcenia zawodowego w Polsce pomimo ciągłych zmian, nie ulega zasadniczej poprawie.

Widać, że część publikacji miała charakter okazjonalny, m.in. w tomach pokonferencyjnych czy wydaniach jubileuszowych. Nie obniża to ich wartości, jednak pokazuje trud budowania dorobku publikacyjnego w wyniku własnego planu prowadzenia badań i rozwoju akademickiego.

Udział w projektach badawczych

Pani doktor wzięła udział w polskiej części projektu "Reducing Early School Leaving in the EU" realizowanego w ramach 7 Programu Ramowego Unii Europejskiej w latach 2013-2018: www.resl-eu.org, (*Reducing Early School Leaving in Europe* number 320223 FP7 theme: SSH-2012-1 EU- Koordynator: CeMIS University of Antwerp Belgium) na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Udział polegał na przygotowaniu materiału na temat kształcenia zawodowego w świetle reform systemu edukacji, który posłużył do opracowania raportów wewnętrznych na temat systemu edukacji w Polsce.

W latach wcześniejszych (2012 – 2013) Habilitantka współkierowała projektem (z dr Joanną Michalak – Dawidziuk) wygranym w konkursie Ośrodka Rozwoju Edukacji *Wdrożenie podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół ze szczególnym uwzględnieniem II i IV etapu edukacyjnego" w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, priorytet III, działanie 3.3, poddziałanie 3.3.3.* Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (zrealizowany w Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie). Zwieńczeniem projektu była monografia pod redakcją: Kust I., Michalak – Dawidziuk J. *Kształcenie i wychowanie dla pracy i rozwoju*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie, Warszawa 2013, ss.300,

Habilitantka wymieniła jeszcze dwa projekty. Były to zadania:

2010–2011 r. realizacja zadań wynikających z nowego systemu sprawowania nadzoru pedagogicznego w ramach Projektu *Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły etap II" w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1.* współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego – członek zespołu;

2012–realizacja zadań zespołu zajmującego się analizą wymagania 3.1 *Wykorzystywane są zasoby środowiska na rzecz wzajemnego rozwoju* realizowanego w ramach Projektu *Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły etap III w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1.* współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Nie mam przekonania o ich stricte naukowym charakterze, są jednak ważnym elementem pracy akademickiej.

Staże naukowe

Doświadczenie naukowo-badawcze Habilitantka rozwijała (od r. ak. 2015/2016 do 2019) także podczas staży naukowych. Odbywały się one na czterech różnych uniwersytetach w Polsce (3) i w Portugalii (1):

- 4 listopada - 4 grudnia 2019 r. - miesięczny staż naukowy w Instytucie Edukacji Uniwersytetu w Minho w Bradze w Portugalii. Opiekunem naukowym była prof. Maria Assunção Flores. Podcza stażu dr I. Kust przeprowadziła badania wśród studentów pedagogiki na temat kształcenia zawodowego, w tym nauczycieli przedmiotów zawodowych w Portugalii. Wyniki badań są opublikowane w monografii habilitacyjnej w omawianej powyżej (*Nauczyciel przedmiotów zawodowych w Polsce i w Portugalii. Studium opinii polskich i portugalskich studentów pedagogiki. Analiza porównawcza*, Wydawnictwo „Impuls”, Kraków, ss. 688)

- 1.10.2016 do 30.09.2018 r. - dwuletni staż naukowy w Katedrze Pedagogiki Pracy i Andragogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Celem stażu było przeprowadzenie ogólnopolskich badań naukowych w ramach autorskiego, indywidualnego projektu badawczego pt. „Proces zmian w kształceniu zawodowym oraz oczekiwania rynku pracy”. Celem badań była diagnoza poziomu przygotowania maturzystów (rocznik 2017) do wykonywania zawodu technik informatyk . Badania przeprowadzone były wśród abiturientów techników kształcących się w zawodzie technik informatyk i nauczycieli informatycznych przedmiotów zawodowych, kształcących w zawodzie technik informatyk

- 1.10.2016 - 30.09.2017 r. - staż w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Opiekunem stażu był dyrektor Instytutu Pedagogiki dr. hab. Franciszek Szlosek, prof. APS. Tematem dyskusji naukowych była konceptualizacja badań dotyczących systemu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, ze szczególnym uwzględnieniem technika informatyka. Habilitantka czynnie uczestniczyła w konferencjach Ogólnopolskiego Seminarium Badawczego Ustroń, Zuberec (Słowacja) oraz w comiesięcznych seminariach podoktorskich organizowanych przez dr. hab. Franciszka Szloska, prof. APS.

- rok akademicki 2015/2016 - staż na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie. Zapewnił współpracę i konsultacje z kadrą naukowo-Dydaktyczną, udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach oraz udział w projekcie "Reducing Early School Leaving in the EU".Na zajęciach w ramach seminarium

wyłosiłam referat *Zmiana w szkolnictwie zawodowym na podstawie wyników badań maturzystów liceów profilowanych w roku 2002 i 2003.*

Do tego wykazu dodałabym również krótki wyjazd w ramach Erasmus + (czego nie zrobiła Kandydatka, a co jest powszechną praktyką habilitantów):

ERASMUS+ w Rumunii w dniach 2–4.06.2015 r. na Petru Major University of Tîrgu Mureş, Romania, Certificate ERASMUS+, Teaching Assignment Mobility, Academic Year 2014-2015;

Udział w konferencjach

Pani doktor I. Kust wzięła udział w wielu konferencjach naukowych z referatami, głównie krajowych, ale też międzynarodowych w Polsce i kilku zagranicznych. Wraz z mijającymi latami i dojrzewaniem naukowym liczba konferencji się zmniejsza i ich wybór jest myślę bardziej korzystny dla Habilitantki, np. konferencje podnoszące kompetencje metodologiczne. Kandydatka bywała też w komitetach naukowych i organizacyjnych szeregu konferencji.

Członkostwo w Towarzystwach Naukowych

European Society for Research on the Education of Adults

Polskie Towarzystwo Pedagogiczne

Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

Polskie Towarzystwo Historyczne

Polskie Towarzystwo Profesjologiczne.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę dorobek naukowy, dr Izabelli Kust, a w szczególności główne osiągnięcie naukowe – monografię *Nauczyciel przedmiotów zawodowych w Polsce i w Portugalii.*

Studium opinii polskich i portugalskich studentów pedagogiki. Analiza porównawcza oraz udział w projektach badawczych i stażach naukowych stwierdzam, że Kandydatka spełnia wymogi Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Uważam, że oceniona powyżej monografia *Nauczyciel przedmiotów zawodowych w Polsce i w Portugalii. Studium opinii polskich i portugalskich studentów pedagogiki. Analiza porównawcza,*

wskazana jako osiągnięcie główne stanowi oryginalny i cenny wkład w rozwój naukowy dyscypliny pedagogika, tym bardziej wartościowy, że wzbogaca nas w wiedzę ważną dla oceny edukacji, procesu jej reformowania, a w konsekwencji dla społeczno-ekonomicznego funkcjonowania społeczeństwa i państwa.

Habilitantka wypełniła również wymóg osiągnięcia wynikającego z pracy projektowej, ważny wydaje mi się udział w projekcie „Reducing Early School Leaving in the EU” (podczas stażu na UW), w ramach, którego przygotowany został materiał na temat kształcenia zawodowego w procesie reform systemu edukacji, który stał się częścią raportów na temat systemu edukacji w Polsce oraz kierowanie projektem ORE *Wdrożenie podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół ze szczególnym uwzględnieniem II i IV etapu edukacyjnego* w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zakończony wydaniem monografii pod redakcją. Udział w pierwszym projekcie był też na pewno działaniem naukowym na rzecz innej uczelni.

Kluczowy dla dorobku habilitacyjnego był staż naukowy w Instytucie Edukacji Uniwersytetu w Minho w Bradze w Portugalii. Poza pożytkami poznawczymi płynącymi z międzynarodowej, naukowej współpracy i doświadczeń akademickich z każdego dłuższego pobytu w dobrej uczelni zagranicznej staż ten posłużył realizacji badań naukowych w metodologii porównawczej, stanowiących empiryczny wkład w rozprawę habilitacyjną.

Kandydatka odbyła również 3 staże w Polsce, w tym dwuletni staż w Katedrze Pedagogiki Pracy i Andragogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy także związany z przeprowadzeniem badań empirycznych, dwa roczne staże w APS i na UW. Myślę, że staże te bardzo rozwinęły kompetencje naukowe Habilitantki.

Podsumowując, stwierdzam, że **Pani dr Izabella Kust** spełniła wymogi art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jestem więc za **przyjęciem** Jej wniosku **do Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu o nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie Pedagogika.**